

” משנכנס אדר מרבין בשמחה ”

מטרות היחידה:

פעילויות לתלמיד בתחומי השפה השונים:

הפעילויות ברובן עוסקות באוצר המילים והמשמעים, בעבודה מילונאית של חקר המילים ומשמען, בהבחנות סמנטיות, בזיהוי מאפייני השפה ביחסי משמעות בין מילים ובדרכי המרה מלשון המגילה ללשון ימינו.

נוסף לכך משולבות פעילויות בתחביר ובהבעה.

הנחיות מקדימות:

בתחילת חודש אדר התלמידים מביאים תנ"ך מלא לשיעורי עברית, מורשת, חינוך, מקרא.

הקריאה במגילה - ערכה כפול הן בהכרות עם תוכנה והקשרה למנהגי החג והן בחיזוק מיומנויות הקריאה בקול והעשרת השפה.

הטקסט המופיע במגילת אסתר והמשמש כמקור למהותו של חג הפורים, למקורותיו ולמנהגיו מזמן הכרות מרתקת עם מאפייני השפה העברית, עם המעמקים הלשוניים שנעשו בתקופות השונות, עם המבנים הלשוניים הייחודיים ועם אוצר המילים העשיר.

הפעילות על הטקסט מזמינה את התלמידים לחקור את מילות התקופה, לגלות באמצעות המילון את גלגוליהן של המילים, מקורן ודרכי הגדרתן המילונית.

ההסברים מתחום הסמנטיקה על יחסי משמעות בין מילים מבוססים על **המקורות הבאים**:

- שלב א: עברית, הבנה, הבעה ולשון לימוד ותרגול לכיתות ט-י עמ' 123-127
- חומרי הוראה שפותחו במסגרת " בית הספר לפיתוח מקצועי - מכללת בית ברל וחטיבת "שרת" כפר סבא בהנחייתה של ד"ר חנה שגיא והסטודנטיות הדס פרנס וליאת רחמיאן תשס"ח
- מילון עברי – עברי- אבן שושן
- מילון " מילה במילה" – אוצר המילים הנרדפות ניגודים ושדות סמנטיים – איתן אבניאון
- לשמוח ולשמח / שרה שוב מתוך "חגיגים" מכללת סמינר הקיבוצים

מגילת אסתר - פרק ט' פסוקים כ'-כ"ח

א. קראו את הפסוקים הבאים:

כ ויכתב מרדכי את-הדברים האלה, וישלח ספרים אל-כל-היהודים אשר בכל-מדינות המלך אחשוורוש הקרוכים והרחוקים. כא לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום-תמשה עשר בו בכל-שנה ושנה כב כימים אשר-נחו בהם היהודים מאיביהם והחדש אשר נהפך להם מגיון לשמחה, ומאכל ליום טוב, לעשות אותם ימי משתה ושמחה, ומשלח מנות איש לרעהו ומתנות לאבינים. כג וקבל היהודים את אשר-החלו לעשות ואת אשר-כתב מרדכי, אליהם. כד כי המן בן-המדתא האגגי, צרר כל-היהודים חשב על-היהודים, לאבדם והפל פור הוא הגורל להמם ולאבדם. כה ובבאה לפני המלך אמר עם-הספר, ישוב מחשבתו הרעה אשר-חשב על-היהודים על-ראשו, ותלו אתו ואת-בניו על-העץ. כו על-בן קראו לימים האלה פורים על-שם הפור, על-בן על-כל-דברי האגרת הזאת ומה-ראו על-ככה, ומה הגיע אליהם. כז קימו וקבל (וקבלו) היהודים עליהם ועל-זרעם ועל כל-הנלוים עליהם, ולא יעבור, להיות עשים את שני הימים האלה, ככתבם וכזמנם בכל-שנה, ושנה. כח והימים האלה נזכרים ונעשים בכל-דור ודור, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, ועיר ועיר. וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא-יסוף מזרעם.

1. היערכו לקריאה בקול של הפרק מתוך המגילה. הקפידו על כל רכיבי הקריאה בקול.

2. כתבו את סיפורו של הקטע בשפתכם. התכוונו להציג אותו בעל פה – המרה מסגנון לשוני מקראי לסגנון לשוני בן זמננו.

3. הציגו בפני החברים על המסופר בקטע שלפניכם.

4. בטרם ניגש לדווח ולעסוק בתוכנו של הפרק יש לפתור תעלומות לשוניות שונות.

א. התחלקו לקבוצות עבודה וחפשו במילונים השונים את פירושי המילים הלא ברורות.

ב. זהו מבנים לשוניים ייחודיים שאינם שכיחים בימינו.

ג. כתבו את לשון המגילה בשפת ימינו. הקפידו על כל רכיבי הדיווח.

ד. ענו על השאלות שלפניכם. מענה עליהן יסייע בהבנת הטקסט והמרתו לשפת ימינו.

1. מתי יש לחגוג את חג הפורים וכמה זמן?

2. אלו מהלכות החג ומנהגיו מופיעים בטקסט?

מקרא המגילה, **מ**שתה ושמחה, **מ**שלוח מנות איש לרעהו, **מ**תנות לאביונים

3. מה מקור שמו של החג – "פורים"? (היעזרו בטקסט פסוקים כ"ד עד כ"ו)

4. העתיקו את הפעלים בפסוק כ' ובדקו באיזה זמן נתונים הפעלים?

מאפיין לשוני של הרובד המקראי הוא בשימוש ב- **ו** **ההיפוך** לפני פעלים בעתיד.

ויכתוב- הפועל נתון בעתיד, וו הנמצאת בתחילת הפועל בעתיד הופכת את משמעות הפועל לעבר.

5. פסוק כ"ב מציין את אופיו של החודש בו חל חג פורים ואת מהותו של החג.

" החודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב לעשות אותם

ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים "

ארבע מצוות החג הן: **מ**קרא המגילה, **מ**שתה ושמחה, **מ**שלוח מנות איש לרעהו, **מ**תנות לאביונים

ב. הרחבה לשונית להעשרת אוצר המילים והמשמעים.

בפסוק ידוע זה שני סוגים של יחסים בין המילים.

א. יחסי נרדפות:

ב. יחסי ניגודיות

האם הנרדפות שמצאתם בין צמדי המילים שבפסוק כ"ב היא נרדפות מלאה?

משתה / שמחה, משלוח מנות / מתנות, איש לרעהו / לאביונים

למה תורמת הנרדפות? האם זו חזרה מיותרת על מילים דומות?

הנרדפות בדרך כלל אינה מלאה, היא לרוב חלקית. ההבדל בין צמדי המילים הנרדפות יכול להיות במשלב, במטען הרגשי שהמילים מעוררות, או בהקשרן.

רוב המילים הנרדפות בעברית הן תוצאה של תקופות הלשון השונות. מילה אחת מלשון המקרא והשנייה מלשון חז"ל או מימי הביניים. מאחר והלשון אינה אוהבת כפילויות לרוב מתרחשת תופעה של בידול משלבי או בידול במטען הרגשי שהמילים מעוררות.

• בדקו במילון את הערכים **משתה / שמחה**

• כתבו את משמעות המילים.

• נסו לשער ממה נובע ההבדל בניהם.

• לאיזו תקופה שייכות מילים אלו?

• בדקו במילון את הערך **אביונים** (באיזה ערך נחפש?)

לאיזו תקופה שייכת המילה?

האם מוכרות לכם מילים נרדפות למילה זו? (היעזרו במילון " מילה במילה")

על מה מצביע ריבוי המילים הנרדפות שיש למילה זו ומתי נבחר להשתמש במילים אלו?

האם הניגודיות שמצאתם בין צמדי המילים שבפסוק כ"ב היא ניגודיות מלאה?

ניגודים הם מילים שמשמעותן הפוכה, מנוגדת זו לזו. גם כאן הניגודים אינם מילוניים מוחלטים ואלה. יגון / שמחה, אבל / יום טוב

• בדקו במילון את הערכים המוזכרים כאן וכתבו את משמעותם.

• נסו לשער אם הניגודיות בין המילים מלאה או חלקית.

ביטויי **השמחה** לאחר הפלת הפור וההצלה מנוגדים לביטויי **האבל והיגון** והם הוזכרו גם בפרק ח' במגילה:

” ובכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים משתה ויום טוב ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם”. מגילת אסתר ח' פסוק י"ז

העתיקו מתוך הפסוקים את המילים המבטאות שמחה וצער

ביטויי אבל וצער	ביטויי שמחה וצהלה

ריבוי המילים הנרדפות בכל אחד מתחומי המשמעות (השדות הסמנטיים) מעצים את הניגודיות בין שני המצבים ומגביר את תחושת הרווחה וההצלה.

כשנוצרת עודפות בלשון, נוצרות מילים נרדפות, עם התקופות מתרחשים שינויי משמעות (מעתיקים סמנטיים), המעתיקים יוצרים את תופעת הנרדפות. הלשון אינה אוהבת כפילויות לעיתים לשון ימינו דוחה את המילה המשנאית ומאמצת את המקראית ולהיפך.

לשון ימינו יצרה בידול משמעות בין 2 מילים לדוגמה: יגון – עצב, יום טוב- חג

אביון – עני – רש – דל- דלפון-חסר כל, מרושש, נצרך, קבצן, פושט יד

דוגמה נוספת:

”ליהודים היתה אורה ושמחה וששון וייקר”. מגילת אסתר ח' פסוק ט"ז

מהו סוג היחס המשמעותי (הסמנטי) שבין המילים **אורה ושמחה וששון וייקר**?

- **חפשו במילון את פירושי המילים:** אורה, שמחה, ששון וייקר
- כתבו את ההגדרות המילוניות למילים אלו.
- כתבו לצד כל מילה לאיזו תקופה היא שייכת?

כדאי לדעת!

כתיבה עשירה בנרדפות או בניגודיות משיגה את מטרתה בשכנוע, במתן הדגשים, בהבאת המסר אל הנמען בצורה משכנעת ומנומקת. מילים נרדפות הן אמצעי רטורי המשמש בכתיבה כדי לגוון וכדי להדגיש את המסר. מילים ניגודיות ישמשו אף הן בכתיבה בדגם של השוואה או עימות.

מעניין להכיר מילה נוספת ייחודית לתקופת המגילה: " **אָגֶרֶת** " על-כַּן על-כָּל-דְּבָרֵי הָאָגֶרֶת הַזֹּאת פְּסוּק כ"ו

למילה איגרת- מילים נרדפות רבות:

איגרת- הודעה, גלויה, דו"ח, ידיעה, כרטיס דור, מזכר, מידע, מכתב, מסר, תזכורת, תזכיר, אישור, חוברת, כרך, מגילה, מחברת, ספר, פנקס, שטר, תעודה שטר חוב (**מתוך**: "מילה במילה")

שאלה למחשבה: על מה מצביעה תופעה זו? מתי נשתמש בכל אחת מהמילים? מה ההבדל ביניהן?

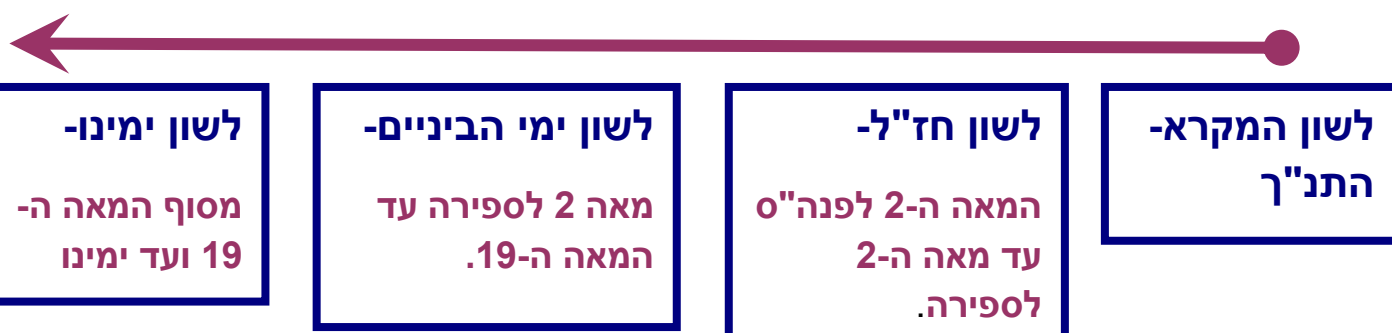
מתי בוחרים להשתמש במילה נרדפת מסוימת?

הלשון בה אנו משתמשים תלויה **בנסיבות תקשורתיות**. הלשון תלויה ביחסים בין מוען ונמען, הבחירה תלויה גם במטרת השיח, בקהל היעד.

הרמות השונות של הלשון התלויה בנסיבות נקראות: **משלבים**.

משלב לשוני- רמת הלשון של הטקסט. יש משלב גבוה, נמוך, בינוני והוא נוצר בעקבות הרבדים השונים של הלשון.

העברית בת זמננו היא למעשה " לשון היתוך" המערבת בתוכה מילים מתקופות שונות ומקפלת בתוכה גם מילים שאולות מלועזית ומילות סלנג.

על מוטיב השמחה מתוך "חגיגים" מכללת סמינר הקיבוצים

החוויה המרכזית של חג הפורים היא **השמחה**. מאפייניה של שמחת הפורים הם מגוונים וקוטביים. שמחה **קרנבלית** מצד אחד, ושמחת **מצווה** מצד שני, שמחת **הצלה** ו**הודייה** מכאן ו**שמחה לאיד** מכאן.

מהי הגדרת המושג שמחה?

האם "שמחה" היא רגש? האם היא עשויה להיות ערך? אולי יכולה השמחה להיות אפילו ערך שלילי?

במגילת אסתר מתואר מהלך ההתפתחות וההשתנות של חג הפורים מסוג אחד של שמחה:

"לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים"

מגילת אסתר, פרק ט' כ"ב

משתה ושמחה – משתה היין מוליד שכרות והשתטות, שהם מאפייני השמחה הקרנבלית. זוהי שמחת פורקן, הפגה וקלות ראש, המשקיפה על העולם ועל הערכים מצדס ההפוך.

משלוח מנות איש לרעהו- החג מתפתח לכיוון של חיזוק היחד הקהילתי והערבות זה לזה בחברה.

מתנות לאביונים- השמחה עוברת תהליך של "גיור כהלכה" כאשר היא מגיעה אל צורתה הנעלה ביותר על פי תפיסת היהדות – אל **שמחת מצווה** המשתפת את היסודות החלשים בחברה. על כך כתב הרמב"ם:

"מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו".

שהמשמח לב האומללים האלה דומה לשכינה. שנאמר: **"להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים"**.

הרמב"ם **מזכיר לנו שהפועל הנגזר מהשורש ש.מ.ח** הוא לא רק **לְשַׁמַּח**, כי אם גם ובעיקר **לְשַׁמַּח**. כך עשויה להיות השמחה גם ערך מעבר למימד החוויתי שלה.

רצף אחר של מאפייני שמחת פורים הוא **משמחת הצלה** ו**הודייה** ל**שמחה לאיד** של צוררי היהודים.

עיקרה של שמחת חג הפורים על פי המסורת עומד על ההודאה (והודיה) לאלוהים על הניסים שעשה לעמו, בהצילו אותו מידי צורריו (אויביו). לפיכך, התפילה המרכזית בפורים פותחת באותן מילים של תפילת ההודייה בחנוכה:

“על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו

בימים ההם ובזמן הזה”...

מסתבר שהניסים שנעשו לאבותינו בעבר לא היה בהם די כדי לנחם את יהודי הגולה הנרדפים, והיה להם צורך להתפרק בחלומות נקמה באויביהם בשמחה לאיד. בטקסט של מגילת אסתר, באיורי המגילה המסורתיים ובמנהגי החג מצויים ביטויים רבים של שמחה לאיד.

הגדרת הערך “שמחה”-

ניתן להגדיר את המילה שמחה בשלושה אופנים:

• בדרך של נרדפות – שמחה היא גיל, ששון, צהלה

• בדרך של ניגודיות – ההיפך מצער ועצב

• בדרך של הכללה: הרגשת סיפוק ורצון רב. (הגדרה קלאסית)

חפשו במילון הגדרה לצירוף המילים “שמחה לאיד” (באיזה ערך תחפשו?)

להעשרה - פרפ' אליעזר שביד בהרצאה על השמחה לאיד:

במנהגי השמחה לאיד יש אקט סמלי שמביא לידי פורקן את הרגש הטבעי של הנקמה של אומה נרדפת ומושפלת, שנוקמת על ידי צחוק. מתוך הסיטואציה הגלותית של עם ישראל- הדרך היחידה שהיתה לאומה לשקם את כבודה היא על ידי צחוק, כי לא היתה דרך להתמודדות פיסית.

כאשר מוחים את זכר עמלק (מרעישים ברעשן) עושים אקט סמלי. מובנו של אקט זה הוא: צריך שהרשע (ריש סגולה) ייעלם מהעולם. וזה אנושי. לא ממש שורפים או תולים את המן על עץ שגובהו 50 אמה.

כאשר בני אדם מצויים בסיטואציה של פחד אמיתי מפני עוצמה ברוטאלית הרוצה להשמידם – הם רוצים לנקום, ולא אנושי לדרוש מהם לא לרצות זאת. צריך לתת ביטוי ושחרור לרגש הנקמה.

במדינת ישראל אין מקום להרגיש כך. אמנם בזמן מלחמת השחרור הייתה תחושת התסכול וחוסר אונים מול שנאה מדבירה והרגישו כמו בגלות. אבל היום- צה"ל מטפל בנושא הזה בצורה אפקטיבית ואין צורך לשרוף דמויות של מחבלים.

חנוכה ופורים קרובים זה לזה מבחינת סיפור הצלתנו של עם ישראל. בחנוכה בימי ממלכת יון, רצו להשמיד את העם היהודי מבחינה רוחנית על ידי איסור הקריאה בתורה ואיסור המילה, ואילו בפורים, בימי ממלכת פרס, רצו להשמידנו מבחינה פיזית

בשני החגים קוראים את ברכת הלל אך מאחר ובפורים הגזרה היתה פיזית מרבים בסעודת מצווה, משלוח מנות אלה הם צרכים פיסיים ואילו בחנוכה אין סעודת מצווה אלא ברכת הלל כל בוקר.

מתוך ברכת ההלל:

”על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה”...

א. ערכו תעודת זהות לערכים הבאים: **נס, פורקן, גבורה, תשועה**

1. מידע על משמעות: פירוש, הגדרה, משלב, תחום משמעות (שדה סמנטי)

2. מידע דקדוקי:

שורש-

חלק דיבור-

דרך תצורה –

משפחת מילים-

נטייה: שם עצם (שם תואר) מין: זכר / נקבה

רבים, שייכות, סמיכות

פועל: בניין, נטייה בזמנים

3. מידע על מקור המילה וגלגוליה -רבדים לשוניים (תקופה ספרותית)

4. צירופים, ניבים

ב. איזו הגדרה מבין ההגדרות המופיעות במילון לערך **נס** היא על פי נרדפות?

ג. איזו הגדרה מבין ההגדרות המופיעות במילון למילה **פורקן** מתאימה לפסוק שלפנינו.

ד. כתבו את הפסוק בלשון זמננו.

ה. איזה סגנון לשוני מתאים יותר בהקשר לברכה?

מוטיב השמחה - נושא לדיון

1. האם שמחה היא רגש או ערך?
2. באילו מצבים של שמחה אפשר לדבר על שמחה כרגש ובאילו מצבים אפשר לדבר על שמחה כערך?
3. הביאו דוגמאות לסוגי שמחה שונים.
4. בתרבות היהודית השמחה היא ערך.

בחג סוכות אנו מצווים: **"והיית אך שמח"**

בפורים נאמר ע"י חז"ל: **"משנכנס אדר מרבין בשמחה"**,

בחג הפסח אנו מצווים בשמחת אירוח של **"כל דיכפין ייתי ויאכל"**

- הביאו דוגמאות למצוות השמחה ביהדות מבחינה דתית, חברתית, קהילתית ובריאותית.
- דווחו עליהם בפני חבריכם בכיתה, בססו דבריכם על עובדות ומידע נוסף שקראתם עליו.
5. כיצד דואגים בחברת הדמוקרטיה לחיי כבוד גם לנוזקים ולמעוטי היכולת? (חוק בריאות ממלכתי, חוק חינוך, חינוס...)

מתוך **מנהל חברה ונוער** <http://noar.education.gov.il>

הצעות לכתיבת טקסט טיעוני סביב פתגמים והיגדים הקשורים בשמחה, בנתינה ובצדקה

- ✓ ואהבת לרעך כמוך
- ✓ כל ישראל ערבים זה לזה
- ✓ שכר מצווה – מצווה
- ✓ עניי עירך קודמים לעניי עיר אחרת.
- ✓ המבקש על חברו נענה תחילה
- ✓ "מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו" (הרמב"ם)

✓ שמונה מעלות במתן צדקה על פי הרמב"ם

לפניכם שמונה דרכים שהיציע הרמב"ם למתן צדקה.

- א. דרגו אותן לפי שיקול דעתכם, מהדרך הרצויה ביותר עד הדרך הפחות רצויה.
- ב. התייעצו בקבוצה והיעזרו בשיקולי הדעות שהציגו החברים.
- ג. כתבו טקסט טיעוני בו תשכנעו את חבריכם בצדקת הדרך הראויה ביותר בעיניכם. בפתיחה הציגו את ההיגד ואת הקשרו הערכי. בססו את עמדתכם באמצעות הנמקות ודוגמאות. בחרו באמצעים לשוניים שונים להצדקת דבריכם.
- ד. חזרו ובדקו את רכיבי הטיעון והיערכו להציגו בעל פה בפני חבריכם בכיתה.

"הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני ממי לקח "

(נותן אינו יודע למי נתן, המקבל אינו יודע ממי קיבל).

(שיתן לנזקק אחרי שביקש).

"שייתן לו אחר שישאל"

(לצאת ידי חובה).

"שייתן לו בעצב"

"שידע העני ממי נטל ולא ידע הנותן " (המקבל יודע ממי קיבל, הנותן אינו יודע למי נתן).

"שייתן לו פחות מן הראוי בסבר פנים יפות" (לא הכמות קובעת אלא דרך הנתנה)

"המחזיק ביד ישראל שמך ונותן לו מתנה או הלוואה או עושה עימו שותפות או ממציא לו

מלאכה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאול "

(תומך בנזקק, מציע לו הלוואה, עושה איתו שותפות או מציע לו עבודה).

(שיתן לנזקק לפני שביקש).

"שיתן לו בידו קודם שישאל "

"שידע הנותן למי ייתן ולא ידע העני ממי לקח "

(הנותן יודע למי נתן, המקבל אינו יודע ממי קיבל).

לפניכם הדירוג שערך הרמב"ם לפי ראות עיניו ותפיסתו. השוו עס זו שלכם וערכו דיון בנושא.

"שמונה מעלות בצדקה" לרמב"ם

הלכות מתנות עניים, פ"י, הלכות ז-יד

שמונה מעלות יש בצדקה זו למעלה מזו: מעלה גדולה שאין למעלה ממנה –

✓ זה המחזיק ביד ישראל שמך ונותן לו מתנה או הלוואה או עושה עמו שותפות או ממציא לו מלאכה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאול, ועל זה נאמר: והחזקת בו גר ותושב וחי עמך (ויקרא כה, לה) כלומר: החזק בו עד שלא ייפול ויצטרך.

✓ פחות מזה – הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני ממי לקח; שהרי זו מצווה לשמה, כגון לשכת חשאים שהיתה במקדש שהיו הצדיקים נותנים בה בחשאי והעניים בני טובים מתפרנסין ממנה בחשאי, וקרוב לזה – הנותן לתוך קפה של צדקה, ולא ייתן אדם לתוך קופה של צדקה אלא אם כן יודע שהממנה נאמן וחכם ויודע להנהיג כשורה, כרבי חנניה בן תרדיון.

✓ פחות מזה, - שידע הנותן למי ייתן ולא ידע העני ממי לקח כגון גדולי החכמים שהיו הולכין בסתר ומשליכין המעות בפתחי העניים. וכזה ראוי לעשות, ומעלה טובה היא, אם אין הממנין בצדקה נוהגין כשורה.

✓ פחות מזה – שידע העני ממי נטל ולא ידע הנותן, כגון גדולי החכמים שהיו צוררים המעות בסדיניהם ומפשילין לאחוריהם ובאים העניים ונוטלין כדי שלא תהיה להם בושה.

✓ פחות מזה – שייתן לו בידו קדם שישאל.

✓ פחות מזה – שייתן לו אחר שישאל.

✓ פחות מזה – שייתן לו פחות מן הראוי בסבר פנים יפות.

✓ פחות מזה – שייתן לו בעצב.

שאלות לדיון:

1. איך מרגיש כל אחד מהצדדים (הנותן והמקבל) בכל אחת מהמעלות בצדקה של הרמב"ם?
2. האם הדרוג של הרמב"ם מקובל עליכם? נמקו.
3. אילו השלכות מעשיות יש לדיון בצדקה על העשייה בחברה שלנו כפרטים וכקבוצה?
4. אילו דרכים הייתם נוקטים לסייע לנזקקים? מדוע?
5. תנו דוגמאות מהסביבה הקרובה של מצבים / פרטים / קבוצות שבהם אתם יכולים להירתם לנתינה?

משימה בהנחייתה של מלכי קידן לכתובה חווייתית עשירה

כתבו כתיבה חופשית על פורים מכל נקודת מבט שתבחרו ב- 20 שורות לפחות.

בטקסט שתכתבו עליכם לשלב 5-6 מההיגדים שלפניכם עם סגנון הבעה אישי כך שכתובתכם תהיה עשירה במשלב בינוני גבוה. החליפו ביניכם את הטקסטים השונים וחוו דעתכם על היצירות השונות.

"משנכנס אדר מרבנים בשמחה" (תענית כ"ט ע"א)

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון וייקר". (מגילת אסתר ח' ט"ז)

"שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי".

"יין ישמח לב אנוש"

"והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים". (מגילת אסתר ט' כ"ב)

"נכנס יין יצא סוד".

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מקרא המגילה".

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם ובזמן ההם."

"ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ועטרת זהב". (מגילה ח' ט"ו)

"ויאמר המן למלך אחשוורוש: ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותיך ודתיים שונות מכל עם. אם על המלך טוב יכתוב לאבדם".

"מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו".